

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Forsagelsen i Daabs-Pagten

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Forsagelsen i Daabs-Pagten", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/catalog/gv-1856_1140-txt-shoot-idm109/facsimile.pdf (tilgået 12. juli 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

En Pinseslang, af G. S. Thurah	Sie.	205.
Et gammelt Psalmerim af N. G. Engelstoft, ved Udgiveren		207.
Troen i Vaande, af Samme		208.
Den apostoliske Troes-Bekjendelse i den kristelige Daabs-		
pagt. Af N. F. S. Grundtvig		209.
Mestelse, af Udgiveren		224.
Frogt og Haab, af Samme		225.
Sjersfang, af Samme		227.
Mennekeslængens Dydighed, af G. S. Thurah		231.
Vaarfang, af Samme		259.
Borfang, af G. S. Thurah		285.
Det Vaaren, af Samme		286.
Afsensang, af Samme		287.
Heem kan de hungrige Sjæle vel mætte? af Udgiveren		288.
De syv Sakramenter. Af N. F. S. Grundtvig		289.
Fatheris første Kamp med de Skeiiske om den hellige		
Nadver, af L. Thurah		310.
Dybsendinger til „Rettselen“ i første Hæfte, af Udgiveren		361.
I Naadbad Skole sjette Søndag efter Paaske 1856 af Samme		381.
Øjertelul, af Samme		390.
Frogt ikke! af Samme		390.
Hvad betyder mere? af Samme		391.
Pilgrimsang, af Samme		391.

113

Forsagelsen i Daabs-Pagten.

(N. F. S. Grundtvig).

Vi veed det alle, naar vi befinder os derpaa, at vor Daabs-Pagt bestaaer af to Dele: Forsagelsen og Troes-Bekjendelsen, og det følger af sig selv, at disse to Ting er udadskillige, og at ligesom de kun tilsammentagte udgier Daabs-Pagten, saaledes faaer de ogsaa, hver for sig, sin beres rette Betydning og Forklaring, naar de sees i deres indhyrdes Forhold. Ligesom vi derfor, hos Ewangelisten Marcus i det første, finder Herrens Lærdom bestrebet i de saa Linier: Guds Rige er nær, omvender eder og troer Ewangelium! saaledes skal vi i Daaben, som Gienfødelsens Bad, see Guds Rige tæt ved os, og i Daabs-Pagten høre de to Billaar, hvorpaa Herren, ved sin Daab af Vand og Aand, vil føre os derind, saa Forsagelsen siger os, hvad Herren forstaaer ved Omvendelse, og Troes-Bekjendelsen siger os, hvad Herren forstaaer ved Tro paa Ewangelium.

Først naar vi saaledes betragter Forsagelsen fra den rette Side, som det kristelige Udtryk for Omvendelsen, og paa sit rette Sted, som Billaar for vor Indgang i Guds Rige, ser vi da seer vi Forsagelsens Vigtighed og kan opdage dens Nødvendighed, uden at ændse hvad Skumlerne sige, at det seer ud, som om Tro paa Djævelen ogsaa hørte til den apostoliske Troes-Bekjendelse.

Ristelig Samler, 2 Bnd.

Ligesom det nemlig er klart, at det vilde være en grov Bedrager, som lovede en Synder Salighed uden Omvendelse, vilde være netop det samme som at løve en, der var paa gale Beie, at han, uden at vende om, stulde naae det Maal, han vendte Ryggen til, saaledes vilde det jo ogsaa være et grovt Bedrag med Daabs-Naaden til Gienfædelse og nyt Liv, dersom ikke Daabs-Pagten, som et af Vilkaarene, udtrykte Bortvendelsen fra al Vagn og Dandskab, uden hvilken det umulig kan være ærlig meent med den Henvendelse til Naaden og Sandheden, som den apostoliske Troes-Bekendelse udtrykker.

Dette er det Første ved Forsagelsen, som vi skal lægge Mærke til, men det Andet er ligesom dette, at vi hverken maa lægge meer eller mindre i Forsagelsen end en saadan ærlig Bortvendelse fra og Afviselse til al Vagn og Dandskab, uden at vi lade os røkke derfra til Høire eller Venstre ved alt hvad man har sagt eller kan sige om Meningen med Ordet „Omvendelse“ eller Besindelse (Metanoia), som det bruges i den ny Pagts Bog.

Hvad vi nemlig med Forsagelsen ved Daaben kan og skal svare ja til, det maa jo ikke være mere end hvad vi, førend Gienfædelsen og Fornælsen, som har sin Rilde i Daaben, kan med Guds Hjælp ærlig og oprigtig svare ja til, og det er jo ingenlunde, at vi allerede har overvundet den onde Aand, eller at vi soler os reivise og stærke nok til at afslaa alle hans Angreb, men kun, at vi opsigter ham al Guldskab og Trostskab, og vil, med Guds Hjælp, aldrig, som Forrædere, gjøre fælles Sag med denne vor Fjendes og vor egen Saligheds arrige Fiende. Saa-

ledes maa den alvidende og naadige Frelser have indrettet Forsagelsen, og saaledes seer vi, han har indrettet den, naar vi undersege, hvad Ordet „forsage“ i vor Daabs-Pagt skal og maa betyde.

Ordet „forsage“ er nemlig, uheldigvis, ikke et Ord, som vi bruge i daglig Tale, thi vel har vi et Ord, som lyder ligedan, men er, ligesom det tykke „verzagen“ noget ganske andet end her kan menes, nemlig at blive modfalden, og vi trænger derfor til den Oplysning, at „forsage“ i vor Danske Daabs-Pagt har den samme Betydning som „forsake“ har i den Engelske, altsaa at vende Ryg til og lade fare, medens det tilsvarende Ord i den Latinske Daabspagt er „renunciare“, at afsige eller skille Afbud. Dette er da ogsaa netop hvad Apostelen Paulus mener, naar han skriver (2 Cor. 4): vi har afsagt Skandalsens Hemmelighed, og atter (2 Tim. 2): Guds Grundvold staaer fast, som har dette Seigl: Herren kender sine, og enhver, som nævner Herrens Navn, afstaae fra al Uretfærdighed.

I Forsagelsen er nemlig Sandhedens Seigl klarlig trykket paa den kristelige Daabs-Pagt, thi ved det Herrens af alle sine Tilhængere kræver en fiendlig Skilsmisse fra den Djævel, der, efter hans eget klare Udsagn, er „Vagnens Fader“, men kræver ikke Skilsmisse fra nogen Anden, eller fra noget Andet end hvad der er „Djævelskab“, da gier han netop den Skilsmisse, som Sandheden maa gjøre, men som ingen anden Forbinding kan noies med, end han, som er vis paa, at han

har altid Sandheden med sig, og kan derfor aldrig have Andet end Løgnen imod sig.

Bisknen forudsætter vor Herre Kristus herved, at der er en virkelig Djævel til, eller lydeligere, at Løgnen virkelig har en Fader, som ved af sig selv at sige, er sig selv bevidst som Grund-Løgneren, den evige Sandheds uferjonlige Fiende, men just fordi det er en Forudsætning, er det ingen kristelig Løresætning, og skal derfor kun forsvares, som en menneskelig Forestilling fra Arldstid, som de Christne har Lov til, paa Herrens Ord, at tage for guldig, jaalenge Ingen kan afbevise dens Rigtighed. Dette meende vel næsten alle vore Boglærde ved dette Aarhundredes Begyndelse, de kunde maagelig, men Erfaring har dog allerede gjort dem saa kloge, at de maa tilstaae, det lader sig endnu ikke gjøre, og de turde vel snart komme til den Erkendelse, at Tilværelsen af en aandelig Løgnens Fader lader sig, uden Selv-Modsigelse, ligesaa lidt nægte som Løgnens og Falskhedens Tilværelse, eller med andre Ord, at man ligesaa lidt kan tænke sig et „Nei“ uden en „Nægter“, som man kan tænke sig et „Ja“ uden en „Bejaer.“

Dette, at Forestillingen om en Grund-Løgner, som tillige er den store Frister, ingenlunde er noget Nyt, som Christendommen har indført i Verden, men noget Oldgammelt, der af Christendommen forudsættes, og forudsættes bestandig, tilligemed Synd og Død, som noget, der er alle vitterligt og for alle Sandheds-Benner aldeles utvivlsomt, det vilde ikke behøvet denne Dødsning, dersom man, i vor Daabs-Pagt, istedenfor at beholde det græsk-

latinste Udtryk „Djævel“ (Diabolos), havde, som man burde, indsat det tilsvarende dansk-nordiske Udtryk „Fanden“, men da Navnet „Fanden“ betyder „Fristeren“, men Navnet „Djævel“ betyder „Bogtaleren“, saa kommer vi derved lidt nærmere til den sule, urene Aands Grund-Begreb, der, som sagt, er Løgneren, og det maa vi endelig tilgavnns indprente os, ikke blot, fordi det er Herrens udtrykkelige Vidnesbyrd, men især fordi ligesom Sandhed er det eneste Begreb, der klarlig indbefatter alt Gødt, saaledes er Løgn det eneste Begreb, der klarlig indbefatter alt Ondt i sig, saa vi kan bevise, at ved at forsvage Grund-Løgneren med alle hans Gjerninger og alt hans Væsen, forsvages alt det aandelige Ondskab, der lader sig nævne.

Saaer vi nu saaledes ud fra, at Djævel-Forsvagens ved Daaben, som en Vortvendelse fra Løgnens Fader og al hans Uagel, er det kristelige Udtryk for „Omvendelsen“, da klarer det sig, at fiendt Loven ikke maa indlemmes i den kristelige Bodelardom, saa forudsættes dog hele dens Indhold, saa det er kun i Sikkelse af Paabud og Forbud, Trudsel og Forbandelse, at de Christne intet har med Løven at gjøre, medens de bestandig maa see sig i Speil paa den, for at vide, baade hvad det er, Frelseren vil nedbryde og hvad han vil opbygge i sin Menighed og hos alle sine Troende. Ligesom det imidlertid ingenlunde er blot ved Djævel-Forsvagens, men ligesaa fuldt og endnu tydeligere ved Troes-Bekendelsen om Hellig-Aanden, med den hellige

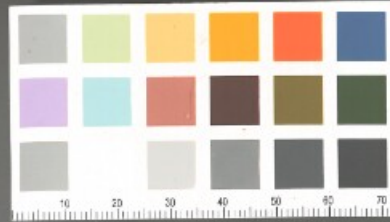

Menighed, de Helliges Hællesflab og Synds-
Forslædelsen, at Daads-Pagten forudsætter
Guds-Loven, jaaledes strækker Djævel-Forsagelsen
sig ikke blot til Synden, men til alt, hvad den
onde Aand er Sjælen i, altsaa ogsaa til det aande-
lige Mørke og den aandelige Død, der ogsaa er
Djævelens Gierninger, da Lognens Fader til-
lige er Mørkets Fyrste og den store Døddider
med Dødens Myrde-Kraft.

Dette er en meget vigtig Oplysning, som hidtil
har været overseet, men maa endelig fremhæves, ikke
blot fordi den kristelige Oplysning og Opklarelse
umulig kan lykkes, med mindre vi vende Nyggen til
Mørket og Døden, men især for at Djævel-Fors-
sagelsen kan sees i sit rette Lys, som ei mindre
evangelisk end lovmæssig. Da nemlig Menin-
gen med Djævel-Forsagelsen ved Daaben er, at alt
hvad vi dermed hjertelig stille os fra, det vil den
Herre, vi ved Troes-Befrielsen hjertelig
fæste os til, aandelig nedbryde for os og hos os,
saa er det jo et glædeligt Budskab, at vi tillige-
med Lognen, som er Syndens Rod, ogsaa skal
blive Mørket og Døden kvit, fordi Bildsærligheden
og Bannfærdighedens Mørke er paa een Gang Log-
nerens eget Opspind og hans Ranke, og Hjerte-
Dødhedens Kulde og Forhærdelse er lige saavel
Syndens Straf, som det igrunder er dens Lyst.

Dette er da ogsaa den dybe Grund til Om-
vendelsens Mulighed, saaledes som den i Djævel-
Forsagelsen ved Daaben udtrykkes, thi da Lognen
er Syndens Rod, saa er Synderen nødvendig selv
bildet i Lognens Garn, og kunde ikke for Giern-

fødselen ærlig og sandtru sige Ja til, at han for-
sagede eller skildte sig hjertelig fra al Logn og
Synd i den selv, men derimod kan Synderen ær-
lig og sandtru sige, at han forsøger den Djævel
med alle hans Gierninger, der lige saavel er Men-
neske-Morderen af Begyndelsen, som han er
Lognens Fader, altsaa er lige saavel Menneskets
som Sandhedens ærlige Fiende. Ligesom det
nemlig er med Synderens Forhold til den aande-
lige Sandhed, saaledes er det ogsaa med hans
Forhold til det aandelige Liv, thi Logn skaber nød-
vendig Mørke til sit Skjul, fordi den kan ikke taale
Lysen, og Synderen har derfor selv paataget sig de
Mørkets Ranke, hvori han ligger og kan umulig
sprænge dem, men anderledes er det med det aande-
lige Liv, thi den aandelige Død, som er hjertelig
Kulde og Ufølsomhed, den er vel lige saavel Djæ-
velens eget Valg, som det er hans Straf, men
saaledes behøver det ikke at være med den menne-
skelige Synder, thi han er, ligesom Eva i Paradis,
fristet og forført af Logneren, der med Slange-
Trædskehed indbilder ham, at Synden, langt fra at
koste ham Livet, vilde føre ham til det guddomme-
lige Lys, som hans Slæber misundte ham. Naar
derfor Mennesket fatter Tro paa Guds enbaarne
Søn, som Livets Fyrste, der kan og vil frelse
ham fra Døden, da faaer han baade Lyst og Magt
til at hade og hjertelig stille sig fra Menneske-
Morderen fra Begyndelsen, med al den Logn,
hvorefter han loffede det trofaldige, uerfarne Men-
neske-Barn ud af sit Paradis ved Livets Træ, ud
i Orden at sidde fortvilet i Mørke og i Dødens

Stygge, og idet Mennesket troer paa Synds-Forsludelsen i Christi Menighed, da forsvinder Synderens nødvendige Frygt for det guddommelige Lys, og da vaagner Menneskets naturlige Kærlighed til det guddommelige Lys, som Fristeren falskelig lovede ham, men som Frelseren har i sig selv og vil dele med alle sine Troende.

Naar vi saaledes betragter Forsagelsen i sin uoploselige Forbindelse med Troes-Bekendelsen i Daabs-Pagten, da, men ogsaa først da, seer vi, hvorfor det altid er Djævelens Gierning at adskille hvad Herren i Daabs-Pagten har sammenføjet, fordi hverken Omvendelse eller Tro, saaledes som Herren har oplyst og forbundet dem i Daabs-Pagten, kan være sand og ægte uden i denne Forbindelse, i dette aandelige Hæfteskab, thi hvordan kan et syndigt Menneske ærlig forjage Djævelen, Lognens Fader, Mørkets Fyrste og Dødens Mærkesmand, uden at troe paa Guds eenbaarne Søn, som Sandheden, Lyset og Livet, heller ikke kan Mennesket henvende sig til Sandheden, Lyset og Livet, uden at bortvende sig fra Lognen, Mørket og Døden, ja, hvem der alligevel siger, han gjør hvad han aabenbar ikke kan, han lyver med Sandhed, han fornægter den klare Sandhed, modsiges vitterlig sig selv, og har derved fordømt sig selv.

Her kan og skal vi see den evige guddommelige Sandheds Seigl klarlig paatrykt Guds faste Grundvoild i den kristelige Daabs-Pagt, som derfor ogsaa hos de Gamle, hjar hos Irenæus, og selv i Apostel-Skriften, udtrykkelig kaldes Sandheden (aletheia og veritas), thi den kristelige Daabs-Pagt

er det levende Udtryk for hvad de lærde med et daarligt Konst-Ord kalde „Modsigelsens Grundsaetning“; men som oplyste Christne vil kalde „Sandhedens Grundlov,“ at hvad der ikke kan paa-aaes uden Selv-Modsigelse, det kan heller ikke tænkes i Sandhed eller forsvares uden Falskhed, saa det er haandgribelig Logn, og hvad derimod ikke kan nægtes uden Selv-Modsigelse, det kan heller ikke mistænkes uden Falskhed eller bestrides uden Logn, saa det er soleklar Sandhed. Denne Sandhedens Grundlov maa nemlig enhver, som vil kristnes og døbes, vedkende sig ved Forsagelsen og Troes-Bekendelsen i Daabs-Pagten, og kan ikke fragaae den uden derved at forfalde sin Daabs-Pagt, og derved fratægge sig alt Krav paa Daabs-Naaden og Christen-Navnet, som kun stantes paa begge Daabs-Pagtens Vilkaar, af ham, der ikke for intet har sagt: hvem der ikke er med mig, er mod mig, og hvem der ikke er mod mig, er med mig, fordi daade med og mod den evige Sandhed kan Ingen være, men kun Grund-Logneren, i vitterlig Selv-Modsigelse, falskelig sige, han daade er og er ikke.

Modstanderne vil jo vist nok sige, at denne Forklaring af Forsagelsen i Daabs-Pagten lade de ingenlunde giælde, men det skal jo heller ikke være for Modstanderne, men for vore Medchristne vi opløse og forklare vor kristelige Daabs-Pagt, thi Modstanderne lade jo heller ikke Daabs-Pagten eller Daaben giælde for hvad de Christne troe om dem, og derfor skulde dog vel de Christne ikke lade deres Tro og Daab fare, saa at naar vi opløse og stræbe at forklare den kristelige Grundvoild og Børnelærdom

i Sandhedens Land, da skal det være os Nok, at de, som ærlig har indgaaet Daabs-Pagten, og har enten fundet eller dog troende venter at finde Gienfødselen i Daaben, kan finde sig oplyste og opbyggede derved, og navnlig finde sig bestyrkede mod de mange taabelige Indvendinger med Viisdoms Stin, som i de senere Tider blev opbyggede mod Djævl-Forsagelsen, saa mange Christne vel fristedes til at lade den fare tilligemed Djævl-Bejværgelsen (Exorcismus), som Modstanderne af alle Kræfter har stræbt at faae den sammenblandet eller dog sammenkoblet med, thi endt der dog aabenbar er samme Forskiel mellem dem, som der er mellem den Syndighed, vi alle har tilfælles, og den legentlige Besjættelse, der baade i de fleste Tilfælde vil findes tvivlsom og hører i alle Tilfælde til de sjeldne Undtagelser.

Vil nok er det saaledes med al Christelig Dplysning, at mange, som i Luksmøret ikke har været sig deres Vantrø besiddst, blive det, naar de faaar at see, baade hvad Christendommen udtrykker og hvad den forudsætter, og at den, med det mageløse gode Kiøb, den giver paa alle Himmerigs Slatte, dog har sin bestemte Priis, hvoraf den ikke lader sig det mindste afsrukke; men det er da kun, fordi de i grunden, af Hjertet, aldrig har troet paa den i Kiødet komme Jesus Christus; thi, som Herren har sagt, enhver, som gjør Sandhed, kommer til Lyset, for at det kan aabenbares, at hans Gjerninger er giorte i Gud.

Saaledes var der aabenbar mange, som under Pavedommet's Mørke indbildte sig, at de troede

alt hvad vi bekiende baade om Bøtterne Jesus Kristus og om den Helligaand, men som ved Reformationens Lys opdagede, at det var langt fra, og det samme vil nu være Tilfældet med mange, der indbildte sig, de troede „Skriften,“ men som, naar de seer hvad Skriften betyder og forudsætter, vil see, det var langt fra; men hvad Djævl-Forsagelsen ved Daaben angaaer, da vil den christelige Dplysning dog snarere tilfredsstillende endel, som har stødt sig over Forsagelsen, fordi de enten misforstod den, eller indjaae dog ikke dens nødvendige Sammenhang med Troebekendelsen, og dens Kundværlighed til det Vidnesbyrd, at Ingen har Ret til at nævne Jesu Navn eller til at troste sig ved Guds Naade og Synds-Forslædelsen i Frelser-Navnet, uden han vil affnaae fra al Uretfærdighed. Eigesom nemlig alle, maa vide, at Sandhed og Ret er uadskillelige, saa kun hvem der selger Sandhed, gier Ret, saaledes er ogsaa Løgn og Uret uadskillelig forbundne, saa det er umuligt at hade Løgn og elske Uret, eller at undskyldte og forsvare Uret med andet end Løgn.

Derimod er det sandt nok, at saavel denne Dplysning, som Dplysningen om alt, hvad der maa regnes til Djævelens Gjerninger og til hans Væsen, eller rettere Væsen (pomp), der lige saavel er Mørkets Fyrste og Dødens Land, som han er Løgnens Fader, maa giøre alle sande Christne langt mere aarvaagne og usieregnende med sig selv, end de har længe været, og navnlig giøre dem til al aandelig Dplysnings og Friheds bedste Bønner, og til alt aandeligt Giegløværks, Dø-

hideries og Skin-Væjens erklærede Fiender, men det maa og vil nødvendig lønne sig saa godt ved vægende Livs-Kraft, stigende kristelig Oplysning, og Befæstelse af Freden og Glæden i Sandhed, at de vil velsigne den Dag, da Lyset opgik for dem over Forsagelsen, og kastede netop derved himmelsk Glæde over Frelserens Naam, hvis Herlighed, som den Genbaarnes af Faderen, er „Naade og Sandhed,“ hvis Ord er baade Liv og Lyd, hvis Aanderust er Fred og hvis Vilje er Glæde for alle hans Troende!

Saaledes kan og skal det blive soleklart, at Djevle-Forsagelsen i Daabs-Pagten, som i vore Dage har været den store Afskeds-Steen, og som Troens skriffte Modstandere havde Magt til at pine de Christne med, saalange de forpligtede sig til at udlede deres Daabs-Pagt af Skriften; den bliver til en Udelsteen og uretlig Grund-Steen i den evige Sandheds Bygning, saafremt den faaer Lov til at staa paa sin egen Bund, boaret af Hans Munds-Ord, som bærer Alt, og som, søgt af ham selv til os, er Aand og Liv, og denne Erfaring skal ikke alene berolige os over enhver Dunkelhed i den levende Christendom, som Modstanderne beraabe sig paa, naar de kalde os Mørkets Børn, men den kan og skal, hvad der er meget mere, blive til den Erfaring, at Sandhedens Aand, som den vantro Verden er uimodtagelig for, kan er og blive vi netop ved Forsagelsen af Legnens Fader og Lognens Aand modtagelige for, og fattes da hverken det Liv eller det Lyd, som hører til at stride den gode Strid, fuldende Lobet og be-

vare Troen, og som kan giøre os glade i Herren altid, fordi vi se den Guds Kraft hos os, som nødvendig maa og skal overvinde Verden, fordrive alt Mægte fra vor Synskeds, og tilintetgiøre Døden aldeles for vort Bedkommende, som vel syndige men benaadede, faldne men opreiste, døde men gjenfødte, formørkede men igjen oplyste og herlig forklarede kristelige Mennesker!

Prov Aanderne, om de er fra Gud!

Et Bidrag mere*)

til Oplysning om, under hvilke Betingelser Folkefirkens Præster kan betragtes som Jesu Christi Tøner, der har Ret til at handle paa hans Vegne og forrette hans Sacramenter.

Som bekendt har det længe været en almindelig Tankegang i den saakaldte evangelisk-lutheriske Kirke i Danmark, at selv om en Præst ligesom og aabenbar lagde sin Vantro for Dagen enten derved, at han prædte et heelt andet Evangelium, end det, som medrette bærer Navn efter Jesus Kristus, eller derved, at han slet ikke prædte Noget, som med mindste Skin af Sandhed kunde kaldes Evangelium,

*) See Det Vindes Lys Hefte: Det er Aanden, som giør levende.

